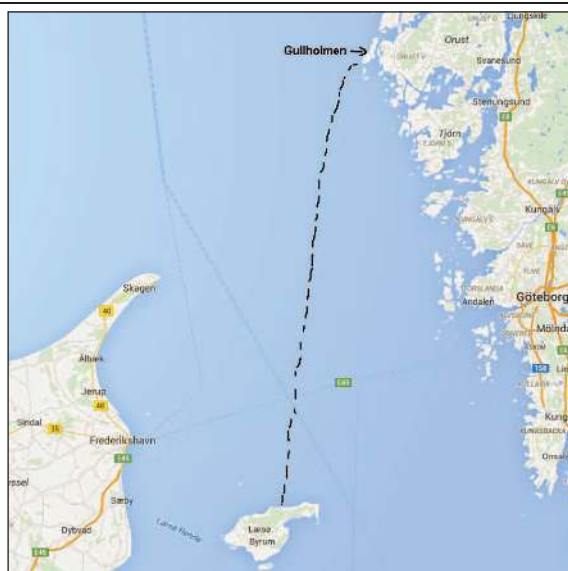
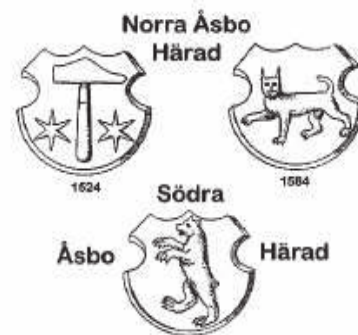

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt- och
Folklivsforskare

årg.28 juni 2015 nr.1

*Ur innehållet:
Tror du hon vet vem hon är?
Bruksspelet och Bock, Bruden från Læsø,
110-års jubileum, Jordmodern från Tärnaby*

Åsbo Släktblad

Medlemstidning för Åsbo Släkt-
och Folklivsforskare
Årg. 28, juni 2015, nr 1

Redaktionen:

Lena Ringbrant Ekelund,
Kamrersg.17, 264 31 Klippan,
tel. 0435-71 10 60 lre@telia.com
Karin Björk Hernandez, Ö Solg 8a,
264 34 Klippan tel. 0435-146 39
Lena Nilsson, Forsmöllev 3,
264 39 Klippan tel. 0435-101 18
redaktionen@asbo-gen.com
Ansvarig utgivare: Bengt Emgård

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare
Postadress: c/o Studieförbundet
Vuxenskolan, Box 20, 264 21 Klippan
Besöksadr.: Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
Bankgiro: 5044-2391

Medlemsavgifter 2015

Helår 140 kr
Famijemedlem 60 kr

FÖRENINGSLOKAL

Studiegården 47:an,
Storgatan 47, 2:a vån, Klippan
Ingång via rampen på husets gavel!

ÖPPET HUS, datum se sista sidan.

I lokalen finns möjlighet att:

- Använda föreningens datorer eller trådlöst nätverk till din bärbara dator,
- Söka i ett flertal Internetdatabaser samt våra egna databaser
- Söka i vårt innehållsrika arkiv
- Köpa antavlor, ansedlar, böcker m.m.
- Få hjälp med din forskning

Kurser i släkt- och lokalhistorisk forskning anordnas även på 47:an.
Kursledare: Barbro Andréll

© Åsbo Släkt- och Folklivsforskare och författarna som även ansvarar för faktauppgifterna i sina artiklar.

INNEHÅLL

Föreningsinfo - <i>Styrelsen</i>	3
Eivor de la Cueva - <i>Lena Nilsson</i>	4
Eivors fäderne - <i>Karin Björk Hernández</i>	5
Eivors möderne - <i>Lena Nilsson</i>	6
Eivors amerikanska släkt - <i>Lena RE</i>	7
Christen Bock - <i>Lena Nilsson</i>	9
Sjömannen som fann en brud- <i>BA Ivarsson</i>	10
Lösdrivarlagen - <i>Lena Nilsson</i>	12
Släkt- och hembygdsforskning - <i>Eivor Johansson</i> ..	13
Gråmanstorps syförening 110 år - <i>Lena RE</i>	14
Kristina - jordemodern från Tärnaby - <i>Lena RE</i>	16
Amerikanska passansökningar - <i>Lena RE</i>	18
Årsmötet - <i>Lena Nilsson</i>	20
Vad händer inom SGF? - <i>Karin Björk Hernández</i> ..	21
Berättarkväll - <i>Lena RE</i>	22
Utfärd till Kvidinge - <i>Lena Nilsson</i>	23
Höstens program	24

Styrelsen 2015

Ordf. Bengt Emgård, Hörsdal 2361, 264 92 Klippan,
tel. 0435-71 19 90
v Ordf. Lena Ringbrant Ekelund, Kamrersg.17, 264 31 Klippan,
tel. 0435-71 10 60
Sekr. Gertrud Hannrup, Älvdalsg. 11, 264 34 Klippan
tel. 0435-123 39
Kassör Agneta Rosengren, Rosenv. 19, 264 37 Klippan
tel. 0435-139 20
Dataansvarig Alan Sejrbo-Petersen, Hörsdalsv. 167, 260 60 Kvidinge
tel.0435-126 15
Arkiv Vivan Bengtsson, Ekoxgatan 3, 264 36 Klippan
tel. 0435- 131 97
Kerstin Persson, Bäckavägen 21 B, 284 32 Perstorp
tel. 0435-359 15
Suppleanter Roger Ragnarsson, Fastarp 4460, 264 94 Klippan
tel. 0435-212 91
Bengt Johansson, Gullvivevägen 10, 26471 Ö Ljungby
tel. 0435-216 79
Hemsida: www.aasbo-gen.se
Webbmästarna Fredric Nilsson & Alan Sejrbo-Petersen
webmaster@asbo-gen.com

Vår förening är medlems-
förening i Sveriges Släkt-
forskarförbund, Skånes
Genealogiska förbund
och samarbetar med SV
Mellanskåne.

Nästa tidning kommer
ut i dec 2015. Temat är
"Sjukvården förr i tiden".

Sista dag att lämna manus
är den 15 okt.

Föreningsinfo

Mer om höstens program

DNA-släktforskning

Vi har fått en möjlighet att få en föreläsning om DNA-släktforskning. Detta tillfälle blir **söndagen den 13 sep kl. 13.00**, då vi hoppas många intresserade kan komma.

Välj föredrag till våren

Vi fick ett tips om en föreläsare som vi tycker verkar väldigt spännande. Han heter Peter Ullgren och bor i Lund. Vi lyckades inte få honom till Klippan under hösten, men gör ett nytt försök till vårens kvällsträffar. Han har ett antal olika föreläsningar att erbjuda och här följer en förteckning av dessa:

- Herrskap och tjänstefolk i skånska godsmiljöer 1750-1950.
- Andarnas makt i Sverige. Om seanser och djävulsutdrivning i Skåne 1500-1900.
- Herrgårdsspöken och Karolinska krigaröden. Sockenbor och deras patrons herrar.
- Prästspöken och bondetro.

Hör gärna av Er om vilken föreläsning Ni tycker att vi ska välja!

Arbeträff: Bilder och kartor

Lena Ringbrant Ekelund kommer att under 2 arbetsträffar lära ut hur man lägger in foton och kartor i programmet Disgen. Vi kommer att på prov använda samlingslokalen bredvid vår egen lokal på 47:an.

Lena gav oss en försmak av detta under en kvällsträff under våren, och under den här träffen går vi vidare genom att deltagarna, med stöd av Lena och Bengt, själva får lägga in sina egna bilder. En förutsättning är att man har dator med sig och har Disgen. En demoversion av programmet kan man hämta på dis.se.

Under kommande vår fortsätter vi med att lägga in kartor, och kommer då att kunna göra den här fiktiva släktresan genom GoogleEarth (som vi fick ett smakprov av i våras).

Höstens tema "Sjukvård förr i tiden"

Har du tips om vad vi kan skriva om i höstens temanummer eller har du lust att skriva själv? Hör gärna av dig till oss.

Trevlig sommar önskar Redaktionen

Ny i redaktionen

Vi hälsar Klippanbon Karin Björk Hernández välkommen till redaktionen.

Karin har varit medlem i föreningen i många år. Redan när hon var elva år gjorde hon sin första "släkttavla" och klistrade in foton på släktingar i sitt första fotoalbum.

Trots detta började hon egentligen inte rota i sina rötter förrän hon var 45 år. Karin önskar att hon hade skrivit ner alla spännande historier från barndomen! Hon anser att det är viktigt att veta vem man är och varifrån man kommer så att man kan känna en slags gemenskap med förfäderna.

Eivor de la Cueva, vet du vem du är?

Vi i redaktionen ville gärna göra ett nytt släktrapportage om någon "kändis" i vårt upptagningsområde. Då kom Klippans förra turistchef, Eivor de la Cueva, på tal.

Vid vår första kontakt via telefon tackade hon ja meddetsamma till medverkan. Vi träffades sedan vid två tillfällen där vi utbytte information. Hon blev väldigt glatt överraskad över informationen att hon har kända släktingar i Klippan, som hon inte vetat om. Eivor hade fått lite forskning av en kusin och hade även fått veta att det kanske fanns något att forska på i USA. Hon berättade om sin uppväxt på Amalienlund i Gråmanstorp där hon bodde till 16 års ålder. Eivor växte upp med mor, far och lillebror Göran. Hon minns sin far som en stor

kontor. Hon kände att det inte var det hon ville göra, så hon anmälde sig till en reseledarkurs. Det var inte populärt hos far men hon tog steget ut i världen ändå. Resebolaget hette Scandinavian

Anna flyttade hem till Klippan 1981. Hon fick jobb på Snyggatorpsskolan som lärarvikarie. När så denna driftiga kvinna blev campingvärd på Elfdalens camping i Klippan, fick hon också ansvar för turistbyrån på samma ställe. Så småningom flyttade turistbyrån in i byn och Eivor blev turismansvarig på heltid. Utöver att ta hand om turister arbetade hon bl a med den årligt återkommande Åbymarknad, Klippanfestivalerna och också med bildandet av Skärälids nationalpark.

Nu är Eivor pensionär och ägnar tiden till exempelvis vänner, barnbarn och sin hund.

Lena Nilsson

Eivors barndomshem Amalienlund, Gråmanstorp

Foto: Blomgrens bilder

underhållare. Efter att han slutat med jordbruket på Amalienlund arbetade han som försäkringsman och var också en populär auktionsförrättare. En stor sorg drabbade familjen när Eivors mor ändade sitt liv när Eivor endast var tolv år.

Eivor gick en akademisk sekreterarutbildning efter studenten, flyttade till Malmö och arbetade en kort period på

Touring och första anhalten blev Italien. Där trivdes hon bra, men så småningom blev hon placerad i Spanien. Hon arbetade i Spanien på sommaren och i Österrike på vintern.

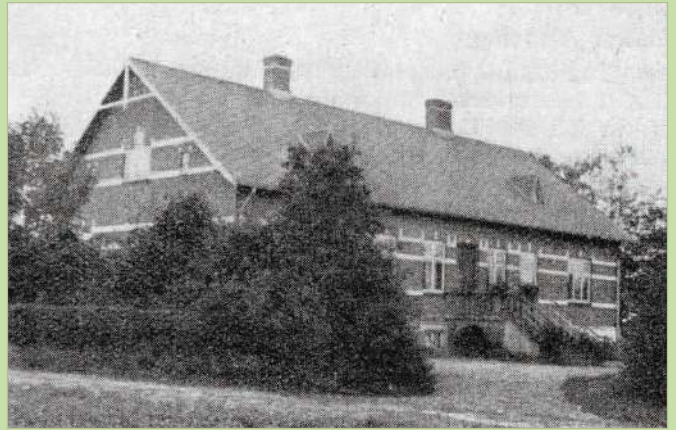
Efter 7 år som reseledare hoppade hon av den banan. Då var hon gift och hade fått en dotter. De följande åren var hon spansk hemmafru, men äktenskapet tog slut och Eivor och dottern

Reseledaren Eivor t.h.

Eivors fädernerötter är fast förankrade i Hjärnarp/Förlöv

Eivors far, Sten Erik Nilsson (1924- 1986) växte upp på Nya Backagården, Ängeltofta i Hjärnarps församling. Hans far var hemmansägaren och nämndemannen August Nilsson (1872-1937) och hans mor var Ida Gerofine Pettersson (1887-1969).

Nya Backagården, Ängeltofta. Bild: Gods och Gårdar

Sedan fem generationer tillbaka var Förlöv hemorten på farfars sida och lika långt tillbaka var det Hjärnarp på farmors sida. Släkten var trogen sin hembygd ända till pappa Erik flyttade till Gråmanstorp.

FF August var hemmansägare och nämndeman.

Utdrag ur dödboken

När FFMFF Jöns Mårtensson dog den 22 november 1836 gjorde prästen följande anteckning i dödboken: "Undantagsmannen på Nr 1 Tockarp Jöns Mårtensson, 60 ½ år gammal,

dog på återvägen ifrån Engelholm, uti Brohuset efter 2 timmars sjukdom, men hvarken af öfverlastning av starka drycker eller genom nogen egen eller annans våld eller handåverkan, det intygar vi, som voro i hans sällskap og voro närvarande när han afled" (Jöns Olsson och Nils Borg).

Karin Björk Hernández

Lång livslängd

En av de som föddes på 1700-talet levde i många år. FFFF Salomon Persson blev över 91 år gammal. Sonen Nils blev 88 år. Även några av kvinnorna klarade sig undan sjukdomar och FMFM Elna blev 88 år.

Alla hade inte samma tur. FFMM Hanna var bara 31 år när hon dog och fyra små barn lämnades ensamma med sin far som fick ta hand om dem. En av Hannas döttrar, FFM Kristina fick tyfus 34 år gammal och tre små barn blev moderslösa, bl.a. femåriga FF August.

FMMM Ellna blev änka 30 år gammal och levde därefter ensam med två små döttrar.

Vilka yrken hade männen?

FFMFF Påhl Eriksson Fagerberg född 1777 var soldat i mer än tjugo år och tillhörde Söndrebalg Rote i Bjäre kompani.

FFMFF Jöns var rusthållare liksom sonen Mårten. FMMFF Nils och hans son Ola var också rusthållare.

Eivors föräldrar Kerstin och Erik Nilsson med barnen Göran och Eivor.
Foto: Eivor

Eivors modersrötter är bl.a. från Munka-Ljungby/Össjö

Eivors mor, Kerstin Margareta Nilsson född Persson, föddes i Munka Ljungby den 9/12 1919.

Hennes morfar Lorentz George Persson (1888-1979) var i sin tur också född i Munka Ljungby, medan hennes mor-mor Inez Johansson (1889-1950) var född i Össjö.

Det är i dessa trakter; Munka Ljungby, Össjö, Östra Ljungby, men även i Allerum som vi hittar Eivors närmaste rötter på sin mors sida.

Gården Nyhof, Ellenberga 1. Foto: Gods och Gårdar

Oäkta barn blev inspektor

Det är pigor och torpare, och också ägare till gårdar. Jag fastnade för en person som föddes som oäkta, gick som elev på en riktigt stor gård i Kattarp; Svedberga gård, och blev sedermera inspektor och ägare till en stor gård i Munka Ljungby. Den heter Neuhoff och ligger i byn Ellenberga. På 1890-talet var det en stor gård med många pigor och drängar.

Den här personen var Eivors morfars far. Han hette Nils Persson och var född 14/9 1834 i Laröd, Allerum. Han föddes som sagt som oäkta son till pigan Ingar Kjellsdotter, och hon fick sammanlagt tre oäkta barn.

När Nils kom som elev till Svedberga 1858, fanns där en inspektor som hette Per Nilsson. I husförhörslängden står Nils namn direkt under inspektorns, och en tanke föddes hos mig att kunde Per Nilsson möjligtvis ha något med faderskapet att göra? Jag lyckades dock inte hitta något samband.

Lena Nilsson

Mer info om byn Ellenberga:

Hette för Elmeberg, vilket skall ha betytt Almberget. Här finnes en sänka Älekärr, ett kärr beväxt med alar.

Stavas i nyare förteckningar Ällenberga. Förleden Ellen kan ha med trädslaget al eller med eld att göra. Slutleden – berga, antyder en höjd av något slag. Det kan röra sig om en mycket blygsam höjd. Kanske är det den numera till större delen bortschaktade höjden Pugabjär, som avses. Pugabjär anses ha varit avrättningsplats, då tinget hölls i Tingberga. Namnet Pugabjär innehåller förleden Puge = mörk, besatt av onda makter och ändelsen bjär = höjd. Namn på –berga brukar dateras till tidig vikingatid eller sen vendeltid. Det finns dock en grupp orter med namn på –berga, som måste vara av betydligt yngre datum.

Hemman: Nyhov (ursprungligen Neuhof).

Äldre torp: Tyets hus.

Utvecklingen: Byn hade 7 åbor, som arrenderade sin jord av Skillinge. Nr 1 hade 2 åbor, medan nr 4 brukades direkt under Skillinge. Omkring 1830 blev alla arrendatorerna uppsagda till avflyttning. Skillinge hade vid det laget

fått nya ägare, den tyska familjen Niemann. Bruket av jorden i Ellenberga lades under godset. Byn kom att utgöra en s.k. plattgård under Skillinge. Den fick namnet Neuhoff och omnämns första gången 1840. Gården drevs självständigt med egen ekonomi, men den innehades fortfarande av ägarna till godset. De 8 gårdarna i byn revs naturligtvis inte, utan de blev torp under Neuhoff och försåg plattgården med arbetskraft.

Torpen fick tyska namn: Wolgast, Tribsees, Prentzlaw, Potsdam, Brandenburg, Königsberg, Damgarten och Lüneburg. Omkring 1845 anlades ytterligare fyra torp: Kjellstorp, Kjelleryd, Kjellhagen och Kjellunda. Ägare till Skillinge var Carl Hallenborg. Stavningen Kjell ger vid handen, att torpen uppkallats efter någon person. Vem denne var är dock okänt. År 1856 såldes Ellenberga by till Anders Andersson i Munka Ljungby. Han sålde 8 hemmans- lotter till intresserade bönder. De gamla hemmansnumren återkom. Nr 7 uppdelades på tre ägare. Själv behöll Anders Andersson nr 1 och 2 11/16 mantal, som fortsättningsvis utgjorde Neuhof.

Källa: Sveriges Hembygdsförbund

Eivors släkt i Amerika

När vi frågade Eivor om hon hade släkt i Amerika svarade hon först nej, men så slog det henne att för ganska länge sedan hade en kvinna kontaktat både henne och andra släktingar i Sverige. Eivor visste att det var på hennes mors sida, men inget mer. Där började jag min sökning.

Eivors mormors farfar hette **Johan Persson** (1809-1873) och han levde i Boarp nr 1, Össjö.

År 1841 gifte han sig med **Bengta Hansdotter** (1813-1853) från Östra Ljungby och de fick 5 barn; Per (1842-1907), Johanna (1844-1916), **Eivors ana Janne Johansson** (1845-1929), Nils (1848-1884) och Elina (1851-1885). Den 16 april 1853 avled den 40-åriga hustrun Bengta och den 20 okt samma år gifte Johan om sig med den 26-åriga Elisabeth Bornholm (1827-1898) från Sönnarslövs Brohus, Gråmanstorp.

Elisabeth och Johan fick 7 barn; Beta (1854-1855), Kristina (1855-1924), Karl (1857-1922), Olof (1858-1933), Betty (1860-1938), **Fredrik Johansson (1862-1932)** och Lars (1863-1925).

Fredrik utvandrade till Amerika

Den 7 nov 1890 ger sig den 28 årige Fredrik iväg till New York från Vinberg i Halland. Där hade han och hans bror Lars arbetat som mejerister sen 1888. Brodern Lars gifte sig samtidigt i Vinberg och stannar där.

Jag hittar inte Fredrik på båtresan, men 1895 gifte han sig i New York med Amanda Pettersdotter från Hånger, Jönköping.

Fredrik bildar familj

I januari 1897 föds dottern Lillian och då bor familjen på Manhattan, New York.

År 1900 arbetar Frederick eller Fred Johnson som han nu kallar sig som snickare. Familjen hyr sin bostad i New York. Han kan tala engelska men

kan ännu inte läsa och skriva språket. Det kan däremot hustrun.

Hem till Sverige

År 1902 föds dottern Doris och år 1905 reser familjen hem till Sverige. Var det på ett besök eller..?

Tillbaka till USA

Den 17 maj 1906 reser de tillbaka till USA från Köpenhamn med skeppet S.S. United States. De ska till Wakefield, New York där de tidigare hade bott.

År 1909 föds sonen Frederick A i Bronx, New York.

I folkräkningen 1910 står det att Frederick kan läsa och skriva. Han är fortfarande snickare. Samma yrke har han 1920 men då har dottern Lillian, 22, fått jobb som stenograf hos en juvelerare, och dottern Doris, 17 år, designar kläder, medan den 10-åriga sonen går i skolan.

Barnen bildar familjer

Någon gång före 1925 gifte sig dottern Lillian med en 37-årig tysk man George Hauser. Mycket pekar på att han bor i Yonkers, lite norr om Man-

Fred och Amanda Johnson

hattan på Grant Ave 38. Dit flyttar inte bara Lillian utan även hennes pappa, mamma, broder samt syster Doris med maken Edward Duncan! Undrar om George anade det när han friade?

År 1930 har syster Doris med familj

Fred och Amanda med döttrarna Doris och Lillian.

Huset i Yonkers, New York

Släktforskaren Charlotte Hughes

flyttat, men kvar hos George och Lillian bor pappan snickaren Fred, mamman Amanda och brodern Frederick A som arbetar som draftsman (ritare?).

Fred avlider

Två år senare i nov 1932 avlider pappa Fred i en hjärtattack på väg till jobbet 70 år gammal. Detta är under den hemska depressionen då många for illa och saknade arbete. På den tiden fanns ingen socialförsäkring så han var tvungen att arbeta. Många svenskar hade även sparat i banker eftersom de var vana vid att bankspa-

Freds dotterson Frederick A Johnson som är Charlottes far.

rande var säkert. De bedrog sig. I depressionen var det flera svenskamerikanska banker som gick i konkurs och alla sparade slantar försvann. "Utvandrarna och den stora depressionen" av Ulf Beijbom berättar om den svåra tiden. Läs den gärna!

I dödsannonsen efter Fred Johnson står att han arbetade som draftsman. Det verkar lite konstigt eftersom han var snickare hela tiden.

Barnbarnen

Dottern Lillian får en son Donald 1923 som i sin tur får en son Douglas Hauser och två döttrar Donna Hauser 1952 och Denise Hauser 1955 innan han skiljer sig, gifter sig igen och får en son Gregory Speakman 1955, skiljer sig igen, gifter sig igen och får en son Theodore Hauser.

Dottern Doris får en son Roger Duncan (1942) som i sin tur får en dotter Laura Marie Duncan (1970)

Sonen Frederick A Johnson t.h. gifte sig 1941 med Charlotte Preissinger och de fick två döttrar; **Charlotte Johnson** f. 1949 och Carol Johnson f. 1953.

Släktforskning

Redan 1970, när Charlotte Johnson var endast 21 år gammal vaknade hennes intresse för släktforskning. Då hade hon ingen kontakt med några svenska släktingar trots att hennes far hade besökt släkt i Sverige 1947.

På 70-talet kunde man ju inte bara

gå ut på Internet och söka, utan Charlotte fick kontakta församlingar som hjälpte henne. Därefter kontaktade hon familjerna och fick information av dem brevlades.

År 1987 reste hon till Sverige och träffade ett hundratal släktingar, både på sin farfars som på sin farmors sida.

Nu har hon ett enormt släkträd bl.a. på Ancestry och det innehåller bilder på många personer.

När jag sökte efter Eivors amerikanska släkt så hittade jag detta släkträd, kontaktade Charlotte och blev inbjuden till trädet. Det innebar att jag även kan se information och foton på levande släktingar.

Vi har haft en trevlig mailkontakt och även blivit vänner på Facebook. Charlotte gifte sig först Henry men blev änka vid drygt 50-års ålder. Numera är hon omgift och heter Hughes. Hon bor i Dover, Delaware på USA:s östkust.

Släkt i Klippan

I släkträdet hittar jag släktingar i Klippan; Eva Bodén med döttrarna Emma och Maria, samt syskonen Hans och Hansy Åkesson från Stidsvig.

Lena RE

Foto: Charlotte Hughes

Christen Bock

Den här sommaren kommer Brukspelet att handla om tiden när Christen Bock var direktör på Klippans pappersbruk, och då tyckte vi i redaktionen att en artikel om honom kunde passa bra.

Christen Asp Bock föddes i Aalborg, Danmark den 23 oktober 1818. När han tog över Klippans pappersbruk 1853, hade han vistats fem år i Amerika och därefter varit ekonomidirektör för Berlingske Tidene. Hans blivande hustru Maren Terese Berente Tutein Hvidt, f 23 september 1833, kom till Klippan 1853. De gifte sig i maj året därpå.

Under hans första verksamhetsår på bruket, skedde det omfattande förbättringsarbeten. Tegelbyggnader ersatte de gamla korsvirkeshusen, och för detta anlades ett tegelbruk på egendomen. Det byggdes också nytt lumpmagasin, nytt ångpannehus och nytt pappersmaskinhus. Man moderniserade pappersmaskinen och uppförde ett nytt blekeri med magasin. Dessa och andra förbättringsarbeten gjorde att pappersbrukets tillverkningsförmåga ökade från 350 ton till cirka 450 ton om året.

Antalet arbetare uppgick i början av 1870-talet till 100 och ökade till att vid mitten av 1880-talet vara uppe i cirka 200. Man uppförde flera nya arbetarbostäder och en sjukkasse bildades, med ett startkapital på 3000 kronor av Bock. Han lade ner stora kostnader på nyodlingar och förbättringar vid lantegendomen som hörde till pappers bruket, och han köpte även in en gård i Åby där gästgiveriet ingick.

När papperstillverkningen ökade, ställdes också högre krav på anskaffningen av de nödvändiga råvarorna. Klippans pappersbruk hade ungefär 200 lumpsamlare som drog omkring i landet för att samla in lump till pap-

perstillverkningen, men vid den här tiden började lumpen att ersättas av fibrer ur halm och trä. Då ökade också tillgången på råmaterial och man kunde bättre utnyttja möjligheterna till stordrift, så som det var tänkt i och med pappersmaskinens tillkomst.

Under 1860-talet inrättades en trä-mölla, en halmmölla och slutligen ett stärkelsebruk för att kunna bereda pappersmassa. Den här tiden gick man mer över till att tillverka tryckpapper istället för skriv- och omslagspapper. Produkterna såldes över hela Sverige, Danmark, Norge och även till Tyskland. 1873 köpte Bock in brukets andra pappersmaskin, även denna gång från London.

År 1875 öppnades järnvägslinjen mellan Helsingborg och Hässleholm. Christen Bock tecknade aktier i järnvägslinjen. Detta möjliggjorde stationens uppbyggnad på mark som avsköndrades från brukets egendom, och för brukets behov uppfördes bl a magasin vid järnvägsstationen. Klippans pappersbruk stod nu väl rustat för att

möta en ökande efterfrågan, men det blev oväntade motgångar 1875 då Sverige drabbades av ett häftigt konjunkturomslag. Det svenska kapitalet som bundits i järnvägar blev under krisen räntelöst och stora nedskrivningar gjordes. Detta undergrävde Bocks ekonomiska ställning. Då det inte fanns någon brist på papper längre, gjorde detta att den nya pappersmaskinen stod utan beställningar. Det väntade goda resultatet av förbättringarna vid bruket uteblev alltså och när Bock blev sjuk 1880, överlämnades ledningen av affärerna till bankdirektör J.U Quensel och häradshövding Wester.

Christen Bock avled den 15 februari 1885. Han efterlämnade hustru och sex barn, och även om han är bortglömd av de flesta nu, så lever minnet i alla fall kvar i "Bockastigen"; vägen ner mot djurkyrkogården som numera inte är en stig utan en asfalterad väg. *Källa: "Klippans pappersbruk med Lessebo och Böksholm, till hundraårsminnet av Sveriges första pappersmaskin."*

Lena Nilsson

HISTORIEN OM SJÖMANNEN SOM FANN EN BRUD PÅ EN ANNAN KUST

AV B-A IVARSSON

”Jakob Jönsson var styrman på ett segelfartyg och året var 1856. Det var november månad och skeppet Alexander från Gullholmen (en ö utanför Orust i Bohuslän) var på väg till en engelsk hamn med last av havre. I Kattegatt mötte de storm och hård kyla. Efter en ojämn kamp där de hela tiden tappade höjd strandade de på Trindelns Rev strax norr om Læsø.

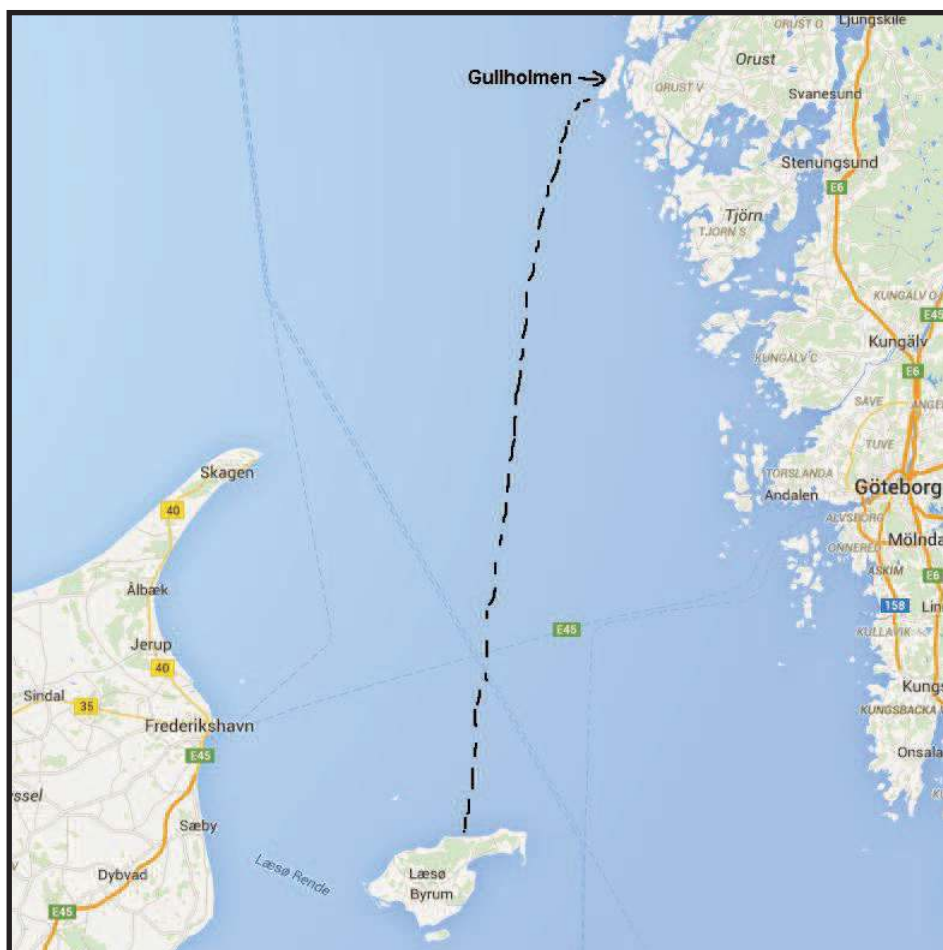
Jakob jämte befälhavaren Lars Jönsson och dennes son Johan Adolf Jönsson var de enda som kom upp i livbåten. Med denna lyckades de ta sig i land. Jakob tycks ha varit den som klarat sig bäst och för att söka hjälp måste han lämna far och son kvar på stranden i snöstormen. Med sig från båten hade de några skeppsskorpor och lite drickbart.

Han fick höra hundskall, och träffade så småningom på en lots och dennes dotter. Tillsammans återvände de till stranden där de fann far och son ihjälfrusna. (Enl Gullholmens dödbok dog dessa 12 november 1856.)

Jakob och flickan körde under natten hem de döda. Den skeppsbrutne blev kvar en tid på Læsø och så fick mötet den tragiska novembernatten till följd att han en dag förde med sig lotsdottern till sin fädernesgård på Hermanö.

Jakob fortsatte under många år till sjöss, och därhemma födde och fostrade Dorte upp sex barn på den vackra gården. Det blev huvudsakligen hon och barnen som fick sköta jordbruket när Jakob var ute.

Ibland gick hon upp på berget, och stod vid väderkvarnen för att titta

åt det håll som Læsø låg. För henne tedde sig kanske den vilda Bohuskusten annorlunda än de väna danska stränderna. Men sagan lät så vacker i pojkens öron.”

Så har berättats i min fru Inga-Karins släkt om mötet mellan hennes farmors fars föräldrar, och så har också nerskrivits i en bok med en gammal mans barndomsminnen från Gullholmen. Ref: sid 114 i Olof Hansson ”Min barndom på Gullholmen. Minnen och skärvor”.

För en del år sedan for vi så till Læsø för att få se var denna Dorte var kommen ifrån. Jag satt på Læsøarkivet en hel dag och fann många nya släktdata där.

På Østerby kyrkogård fann vi snart gravstenen över Dortes syster och många andra kända namn.

Några år senare var det dags att

komma tillbaka, denna gång alla fyra syskonen. Vi hyrde ett hus en vecka för oss sju personer, for på sälsafari, åkte än en gång med Rönnerturen och såg saltsjuderier som följer medeltida tradition, besökte Uldstuen och mycket annat.

Nu tillbringade jag, tillsammans med min svägerska som också börjat släktforska, åter en hel dag vid arkivet. Vi möttes av stor vänlighet och fick mycket god hjälp. De personer vi mötte hade en fantastisk lokalkännedom, och kände dessutom till flera av de namn och personer vi sökte.

Nu fann vi bland mycket annat följande notis ur Frederikshavns Avis från Torsdag den 20de November 1856 angående haveriet (tidningen startade 1854!! vilken osannolik tur!):

Læsø, den 15de Nov. – Den 11te ds. strandede sønden for Øen Skønnerten

Jacob och Dorothea och två av deras barn troligen de äldsta Justus Theodor f. 1859 och Claudina Beata f. 1861.

Personfakta

Jacob Jönsson f. 1821 Morlanda,

död 1891 Hermanö, Gullholmen

Dorothea Halvorsdatter Thuren f.

1827 Byrum, Hals Sogn, Læsø, DK

Deras barn:

Justus Theodor f. 1859 Hermanö

Claudina Beata f 1861 Morlanda

Victor f. 1864 Gullholmen

Amanda Dorothea f. 1866 Morlanda

Johan Hilmer f. 1869 Morlanda

Justina f. 1869 Morlanda

Om Læsøskatten

Vid en återuppbyggnad av ett brunnet stall på Bogøgård, Læsø, 1982, stötte ägaren på en 22 kilo tung silverskatt bestående av nära 1800 silvermynt, det yngsta från 1672.

Med största säkerhet grävdes den ner av gårdsägaren Laurids Lauridsen Melchiorson då han krigsinkallades till Skånska kriget 1675 och omkom till sjöss.

Troligen har han lämnat uppgifter om skatten till äldste sonen Melchior, men även han inkallades och dog. Kanske kände resten av familjen till skatten, men inte var den blev gömd. I varje fall berättas det senare att det spökade på gården; några gick och letade efter en skatt...

Allt förgäves – först efter 300 år blev den funnen!

Skatten är en av de största som någonsin återfunnits i dansk jord. Större delen finns naturligtvis i Köpenhamn, men en del fick återvända till Læsø för att visas upp i hamnmuseet i Vesterø. Detta blev dock obemannat viss tid och därför visas skatten numera bara på foto, i väntan på ett nyinrett större museum i Byrum.

Vi hann i alla fall se den på museet. det är ju nästan "vår" skatt! Laurids, som grävde ner den, var ju Inga-Karins farmors farmors mormors farmors farfars bror...

ALEXANDER af Gullholmen, Skipper Lars Jönsson, paa Reise fra Flensborg till Gothenborg med Muursteen. Af Besætningen, der var landet paa en af Rønnerne her ved Øen, er desværre 4 Mand omkomne ved Kulde og Strabads i den stærke Sneestorm, de i flere Etmaal havde været udsatte for; 3 Mand have reddet Livet. Skibet er Vrag.

En lille Baad herfra Øen, kaldet TO BRØDRE, der var paa Veien ud til førnævnte Fartøi, er kantret og dreven bort, hvorved ulykkeligviis en Mand, der er Familiefader, Gaardman Peter Sørensen, er omkommen.

En helt otrolig känsla att läsa detta, nerskrivet mindre än en vecka efter händelsen!

Två olika skildringar, olika platser, olika destinationer och laster, men uppenbart samma katastrof med samma uppgift om båt, skeppare och

förlopp. Allt detta sätter fantasin i rörelse på nytt och ger nya uppslag till forskning...

Att sedan upptäcka att några av ljuskronorna i Byrum kirke har blivit skänkta av en anfader och att den stora Læsøskatten, en av Danmarks största, som museet i Vesterø visar en del av, grävts ner på 1680-talet av brodern till en annan anfader, gör också resan till ett mäktigt äventyr.

Læsø är en dansk ö i Kattegatt mellan nordligaste Jylland och norra Halland. Den är 101 km² stor och bildar med intilliggande öar en egen kommun på 113,82 km² med 1 974 invånare, det lägsta antalet invånare för en kommun i Danmark. Tre tätorter: Vesterø, Byrum och Østerby. Huvudort är Byrum som ligger mitt på ön. Största längd (V-Ö): 21 km. Största bredd (N-S): 12 km

Källa: Wikipedia

Lösdrivarlagen

Mitt på Hornsgatan i Stockholm fanns ett häkte för brottslingar, sjuka och arbetslösa. Här låstes de som inte var till nytta för samhället in. Det låter verkligen remarkabelt, men kanske är det en del av förklaringen till varför det för vissa människor fortfarande idag, nästan är skamligt att vara utan arbete eller hemlös. Kan det vara en kvarleva av denna lag, som präglat våra värderingar ända fram till idag?

Lösdrivarlagen var en lag som innebar att personer som inte hade ett jobb eller hade ett ohederligt sådant, kunde låsas in och dömas till tvångsarbete. Även personer som inte kunde betala skatt, var hemlösa eller föräldralösa kunde omfattas av lagen. Lagar mot lösdriveri fanns redan på 1500-talet och avskaffades i sin ursprungliga form 1965, men ersattes då av en liknande lag om samhällsfarlig asocialitet som faktiskt var i kraft fram till 1982; inte alls så länge sedan alltså.

Stockholm bysättningshäkte låg på Hornsgatan i Gamla stan. Där tvingades fattiga människor och

brottslingar bakom lås och bom fram till 1872. Om man inte bidrog med någon nytta till samhället riskerade man att bli häktad. I bysättningshäktet fick man sedan sitta tills man blev forslad till någon annan instans, ofta handlade det om tvångsarbete. På 1700-talet kunde man även hamna på tukthus. Där var målet att uppfostra befolk-

ningen genom tukt och förmaning. Kvinnorna hamnade på spinnhus där de fick spinna tråd från morgon till kväll. Männerna hamnade på rasthus där man utvann röd färg ur träd. Färgen användes till att färga tyger. Livet i tukthusen var hårt med lite mat och långa arbetstider. Hemlösa barn blev placerade på det så kallade allmänna barnhuset; barnhem.

Under 1800-talet fick Stockholm fler fängelser och människorna i tukthusen minskade. I fängelset gjordes ingen skillnad på brott, vilket gjorde att män, kvinnor, storförbrytare och förstagångsförbrytare blandades. Det var rörigt och såklart stor skillnad mot dagens fängelser.

I dagsläget är före detta Bysättningshäktet i Stockholm en krog med namnet Häktet. Men istället för att fattigfolk, sjuklingar och brottslingar skakar galler i lokalerna, serveras nu god mat och dryck till stockholmarna.

Källa: alltomstockholm.se/stadsliv

Lena Nilsson

Matutskänkning för fattiga i början av 1900-talet

Släkt- och hembygdsforskning i symbios

Kanske är det fler än jag som har/har haft uppfattningen att släktforskning och hembygdsforskning är ganska olika. Själv har jag i alla fall fått anledning att tänka om på den punkten och inse att det finns fler likheter än olikheter.

För ett antal år sedan gick jag med i Riseberga-Färingtofta Hembygdsförening och var till ungefär två år sedan enbart en passiv medlem. Då fick jag av en händelse veta att det skulle starta en studiecirkel om torp och annan bebyggelse/verksamhet gällande Klosterhagen och Kungsgården, som en gång tillhört Herrevad klostrets domäner. Enbart Herrevads kloster är ju sedan tidigare väl dokumenterat och då det finns mycket nedtecknat om just det, tyckte jag att det kunde vara roligt att få reda på vad som fanns i omgivningarna i fråga om byggnader.

Vi var en grupp som startade i början av 2014 under ledning av **Barbro Andréll** och det dröjde inte länge in-

nan jag fick klart för mig att hus utan människor var lika otänkbart som människor utan hem och hus. Vi har dokumenterat torp för torp, byggnad för byggnad. Flera i gruppen är födda "på klostret", de s.k. "klostringarna" och de har en gedigen kunskap om både människor som bodde där och om befintliga och tidigare hus och verksamheter som bedrivits där.

Så snart namnet på ett torp dykt upp har det alltid varit någon av deltagarna som vetat vilka som bodde där, namnen på både dem och deras barn och barnbarn, om huset har byggts om eller till eller om någon byggnad rivits. Det har letats i gömmorna och plockats fram gamla foton som bevarats genom åren på både människor och hus. Vi har till fots vandrat på de slingrande grusvägarna i Klosterområdet och tagit foton av husen som de ser ut idag eller, i en del fall, ruinerna som finns kvar.

Det har forskats i kyrkoarkiven efter tidigare generationer som bott på torpen och givetvis har vi haft stor glädje av Bygdebänd och även Blomgrens arkiv. Vi har studerat gamla kar-

tor, tittat på gamla skolkort av barn som gick i Klosters skola i Broröd och fått förklaringar till varför vissa torp har fått namn som t.ex. Marocko, Algier och Spaa.

All den här mödan skall utmynna i ett kompendium detta året och med det vill vi visa på ett stycke hembygds-historia gällande Klosterhagen och Kungsgården. Det kommer att finnas till försäljning i Hembygdsföreningens arkiv i Ljungbyhed där det också finns många andra godbitar i form av ca 7000 foton, många olika donerade handlingar och dokument som gör att vi kan knyta ihop vår historia med nutiden.

Jag, som inte är Ljungbyhedsbo av födsel och ohejdad vana, har ju mest deltagit i detta som "se, hör och lär" och har njutit av att få ta del av all kunskap, alla bakgrundshistorier och naturligtvis inte minst gemenskapen. Än en gång har jag sett hur viktigt det är att ta till vara även den muntliga kunskapen hos människor oavsett om man är släktforskare eller hembygdsforskare.

Eivor Johansson

Lindmans torp 1930 Foto: Riseberga – Färingtofta Hembygdsförening

Gråmanstorps kyrkliga syförenings 110-årsjubileum

På Tacksägelsedagen den 11 oktober i år firar Gråmanstorps syförening 110-årsjubileum i samband med gudstjänst i Gråmanstorps kyrka.

Den dagen smyckas kyrkan extra med blommor, frukter och grönsaker. Efteråt bjuder föreningen på kaffe och hembakat i Bygdegården och det berättas lite historik om syföreningen.

fick sittplats.

År 1985 beslöt man att flytta syföreningens möten till kvällstid i Bygdegården.

Vid adventstid håller man auktion

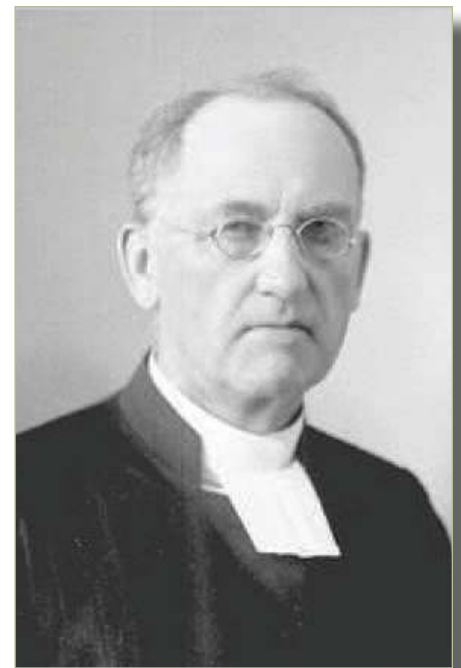
*Smyckningen av Syföreningen vid Tacksägelsedagen 2007.
Foto Margit Engström*

Syföreningen bildades i Gråmanstorps prästgård i januari 1905 på initiativ av dåvarande kyrkoherden A.P. Forkman, som ett drygt år tidigare kommit till Gråmanstorps församling som den hette på den tiden. Enligt protokollet var det snö och storm kvällen då föreningen bildades.

Syftet med syföreningen var att stödja kyrkligt arbete, sjömansvård, hednmission och diakoniverksamhet, ge julgåvor och annan hjälp åt dem som så behövde.

Man samlades en gång i månaden på dagtid, utom på sommaren, för att umgås, sticka, sy och dricka kaffe. Fram till 1947 samlades man i prästgården och därefter samlades man hemma hos varandra. Då ville det till att man hade tillräckligt med stolar så prästen och drygt 30-tal medlemmar

på bl.a. handarbeten, bröd, kakor, sylt, grönsaker och julkransar. Vid årsmötena delades pengarna som inkommit under verksamhetsåret ut. Då sattes också medel av till kyrkans prydnad. Under åren har åtskilligt

Kyrkoherde Andreas Forkman född 6 augusti 1858 i Förkärla, död 21 juli 1945 i Klippan, gift sedan 1890. Kyrkoherde i Gråmanstorp 1903-1945. Blomgrens bilder

skänkts till kyrkan, såsom silver och textilier.

År 1995 firade man 90 år och då beräknade någon att man hade arbetat ihop och skänkt vidare 319.600kr till olika välgörande ändamål och fram till 2004 har man arbetat ihop ytterligare 213.000kr. Imponerande med tanke på att medlemsantalet har minskat till runt 15 aktiva.

Lena RE

Källor: Ingrid Falkfors berättelse, Margit Engström och Anna Stina Ekelund

Tillverkning av julpynt inför auktionen 2007 Foto: Margit Engström

Foto från föreningens 50-års jubileum 1955

1. Erik Nilsson på Amalienlund, 2. Lisa Bengtsson, 3. Nils Jönsson, 4. Hans Persson (Åke P:s far), 5. Kerstin Nilsson på Amalienlund, 6. Knut Paulsson, 7. Bror Olsson, Smålarp, 8. Sture Paulsson, Holmsgården, 9. Karl Nilsson, 10. Isidor Lundström (Alva Lundströms far), 11. Åke Persson, 12. kyrkoherde Malmberg, 13. Mauritz Pålsson, 14. Gunborg Forkman, 15. Brita Andersson (Folkes), 16. Ingrid Gustafsson, 17. Greta Möller, 18. Estrid Pålsson, 19. Sven Möller, 20. Ruth Paulsson, 21. Siv Jönsson, 22. Greta Persson, 23. Ebba Pålsson (Sture P:s syster), 24. Folke Andersson, 25. fru Lundström (Isidors), 26. Olle Ekelund, 27. kyrkoherde Malmbergs fru, 28. Anna-Stina Ekelund, 29. Elsa Kjellsson, 30. Sven Olsson, 31. Carl-Hugo Gustafsson, 32. Nils Jönsson (Nisses far), 33. Titti Sjödahl, 34. Ebba Olsson, 35. Augusta Lawesson, 36. syster till Sture Pålsson, 37. Anna Persson (Åke P:s mor), 38. Nelly Kjellsson, 39. Elsa Bengtsson?, 40. Karolina Paulsson (Knut Paulssons mor), 41. Alma Olsson (Bror Olssons fru), 42. Elise Svensson (bodde Nisses hus & Grannahus), 43. Beth Olsson, 44. Okänd, 45. Bertha Pålsson, Holmsgården, 46. Paulina "Lina" Bengtsson (Eriks mor), 47. Brita Gyllenstierna och 48 Anni Nilsson, Kråkedungen (Fotot finns att få med eller utan nummer. Kontakta Lena RE.)

Kristina - Jordemoder från Tärnaby

Detta handlar om min farmors faster Kristina Johansdotter Bonta (gift Johansson). Hon föddes 1870 i den lilla byn Stålfjäll, några mil från Tärnaby längs med Umeälven.

Hon var en stark kvinna som till och med har fått en egen bok. Det är författaren Karl Andersson som har gett ut ett antal böcker med skildringar från fjällbygden.

Han har bland annat berättat om hur han och hans kamrat anländer till Tärnaby vintern 1936. De kom dit som unga evangelister från Värmland och de köpte ett gammalt garage som de använde både till bostad och till möteslokal. Livet var inte enkelt för dem, men de fick lära känna många människor och höra dem berätta om märkliga livsöden. Han träffade inte Kristina eftersom hon dog redan 1932, men hon var en känd person och det han fick höra om henne skrev han senare ner i boken "Kristina Jordemoder från Tärnaby". Jag vet att han träffade hennes bror och svägerska för jag har foto på dem tillsammans. Karl Andersson har gett ut ett 10-tal böcker från fjällvärlden runt Tärnaby. Böckerna kan hittas i antikvariat.

Det jag ska berätta bygger på boken, men jag har försökt kontrollera fakta i kyrkböcker. Jag har dessutom hittat fakta om barnmorskutbildningen på nätet.

När Kristina är 29 år gammal ansöker hon om fredsbetyg för att ansöka om att få gå en utbildning till barnmorska på Serafimersjukhuset i Stockholm. Utbildningen var 9 månader och kostnadsfri. Dessutom kunde man få understöd "fri lärling", vilket jag kan tänka mig att hon fick. Enligt Karl Anderssons bok har Kristina tjänat pengar genom att vara lärarinna, men det är inget jag hittar belägg för

Kristina Bonta Johansson 1870 - 1932

någonstans.

Två år tidigare hade Kristina fött en son Nikolaus. Hon hade varit förlovad med Nils Tellström i flera år, men han stack till Amerika när han fick reda på att hon var med barn. I föddeboken står att det oäkta barnets moder har begärt att barnet ska antecknas som sitt. Vid dopet står barnets farfar och farmor som första vittnen, och hos dem kommer sonen att bo när Kristina reser till Stockholm. Jag kan bara tänka mig vilka strapatser och upplevelser Kristina hade på sin resa. Det fanns ingen väg till eller från Tärnabygden på den tiden. Hon fick färdas en sträcka på 30 mil och hon fick säkert gå långa

sträckor och åka båt över ett antal sjöar innan hon kom till Hällnäs. Där såg hon för första gången ett tåg och kunde stiga ombord och färdas de 70 mil till storstaden. När hon sen fick se Stockholm så måste det varit en otrolig upplevelse – husen, vattnet, slottet och inte minst sjukhuset.

Under utbildningen fick de även lära sig vård av späda barn, öppna åder, koppa, sätta blodiglar och ympa skyddskoppor.

År 1898 är Kristina tillbaka i fjällbygden och blir barnmorska i Laxnäs, Tärna. Hon träffar kronojägaren Frans Johansson och i juli 1902 gifter de sig. Nikolaus pappa Nils Tellström kom tillbaka från Amerika en månad tidigare, men enligt boken kom han precis på bröllopsdagen. Kristina hade då sagt att han var för sen, men hon välkomnade honom in på festen. Jag vet inte vad som är sant.

Under de följande åren får Kristina fem barn med Frans. De byggde en gård i Tärnaby som Kristina gav namnet Vilan. Hon hade själv tänkt ut ritningen till huset och påverkade mycket hur det byggdes.

Hon arbetar hela tiden som barnmorska och ger sig ofta ut med häst och släde eller på skidor i väglöst land i många mil för att hjälpa till vid förlösningar. Lönen var 60 kr/år + fri bostad men hon skulle även få 2 kr

Prästgården och gamla kyrkan i Tärna, färdig 1869. Foto från omkring år 1900. (Foto AT A, Lars Dahlstedt)

för varje förlossning av de nyblivna föräldrarna men det var inte alltid de hade pengar. Det kunde bli fisk eller en handduk m.m.

År 1907 när hon själv var ganska nybliven mamma, behövde en blivande mor i Skalmödal hjälp. Jag har kollat dagens karta och då är vägsträckan runt fjäll och sjöar ca 11 mil! Det är vinter och snö. Man kommer på idén att transportera modern ca 15 km till Gränssjö. Dit kan Kristina ta sig över fjällarna och då blir sträckan bara 3-4 mil.

Hon ger sig iväg över Björkvattsfjället och sen nerför en brant till Björkvattnet. När hon kommer dit har hon tur - man är på väg med häst och släde för att hämta myrhö (hö som har slagits på myren och som legat i små lador på myren tills snön kommer så man kan köra hem det). Hon åker efter släden till Äbelvattnet. Vädret har blivit sämre så två av karlarna åker före och spårar åt henne över fjället till Gränssjö. När det blir mörkt tänder den andre skidåkaren en stormlykta och lyser vägen för den som kämpar sig fram i djupsnön. Sist kämpar Kristina.

När de äntligen kommer fram möter de fadern Albert Andersson som hade kommit med häst och släde för att meddela att barnet redan är fött hemma och att allt var väl! Kristina väljer då att följa med för att titta på

barnet. Hon övernattar där och nästa dag åker hon skidor tillbaka till Tärna. Förhoppningsvis i bättre väder!

Vid ett tillfälle fick Kristina göra ett kejsarsnitt för läkaren som var med var så oerfaren. Det var bara att lägga sofflocket på köksbordet och utföra operationen i fotogenlampans sken! En gång hade en man fått en stålflisa i ögat. Den dåvarande doktorn ville skicka honom 40 mil till Umeå, men Kristina lyckades få ut flisan. Då blev hon stämd för kvacksalveri men klarade sig eftersom ingen skada var

skedd.

Vid ett annat tillfälle blev hon instämd till tinget i Lycksele för att hennes hund vid namn "Nyman" hade jagat renar på fjället. Några veckor före rättegången kom Kristina på idén att ge hunden mycket mat så han blev fetare och mindre rörlig. Hon tog hunden med till tinget för att visa upp honom och blev frikänd. Ingen kunde tro att en så fet hund orkade jaga renar! När de kom hem igen blev hunden mycket besviken på vad som serverades. Det var slut med den goda maten!

År 1920 bestämdes att det skulle byggas väg mellan Slussfors och Tärnaby. Vägen kom att kallas "Miljonvägen" pga den höga kostnaden. Man delade upp vägen i olika skift som var 100m eller längre. Därefter auktionerade man ut sträckorna. Kristina och hennes man ropade in sträckan vid Forsbäck - en sträcka med mycket sten och där man var tvungen att bygga en stödmur längs stranden. Detta gav arbete åt deras drängar och hästar.

Trots att kvinnor ännu inte hade rösträtt blev Kristina invald i kommunfullmäktige och var även med i kyrko- och skolår under flera år. Det hade varit roligt att få träffa henne!

Lena RE

Stålfjäll - Kristinas föräldrahem vid Umeälvens strand. Hennes bror August Bonta tog över gården och hans dotter, min farmor Signe föddes här år 1897. Min far föddes inne i Tärnaby men tillbringade många somrar här. När man på 1960-talet byggde en kraftverksdam i Umeälven så hamnade tyvärr gården under vattnet.

Amerikanska passansökningar

I förra numret hade vi några emigranter med foto som hade ansökt om pass för ett besök i Sverige. Denna gång har jag sökt på några nya församlingar - Riseberga och Össjö. Hör gärna av er om ni känner igen någon person så kan jag kanske hitta mer om dem i USA. Bilderna och informationen finns på Ancestry.se.

Clara Alfrida Helander född 15 april 1880 i Riseberga ansöker om pass för att besöka familjen i Sverige 1920. Hennes far PJ Helander är avlidnen. Hon har bott i USA från 1899 och bor i Brooklyn, New York.

65-årige John Mattson, bosatt i Chicago, född 14 juni 1854 i Riseberga, fader Mattias Eskilsson, utvandrade från Helsingborg mars 1888, bosatte sig först i Springfield, Illinois. Han var på besök i Sverige 1904 och 1910-11 och ska nu besöka Sverige, och dessutom göra en rundtur i England och Norge.

Annie Josephine Goranson, f 1885-01-19 Össjö, gift med George Goranson, bosatta i Chicago. Pass utfärdat 1921, med dottern Lily Astrid 7 år, De reser tillbaka i sep 1921 och då är Lily 8 år. Mer om hennes övriga barn finns i ett släkträd på Ancestry.

Chauffören Janne Johanson Lundin född 25 april 1877 i Riseberga, avlidna faderns namn Johannes Nilsson och hans hustru Pernilla född 1878-01-31 i Loshult och sonen Bror Hilding Lundin född 1901-07-31 i Bjuv. Fadern utvandrade 1914 från Bjuv och hustru och son utvandrade 1918. De är bosatta i Chicago och reser 1920 på besök till Sverige.

Ulla Ryden föddes 7 okt 1877 i Riseberga med efternamnet Tollin. Ullas fader hette Agathon Tollin.

Hon är 42 år när hon år 1920 ansöker om år 1920 pass för henne och sönerna Gunnar 8 år och Carl 6 år.

Enligt ansökan utvandrade Ulla Tollin år 1910 och gifte sig den 4 dec samma år med Fritz Ryden. De var bosatt i Chicago.

I passansökan uppger Ulla att hon är gift trots att hon blev änka den 21 mars. Resan ska vara i 6 månader, men troligen stannar hon och barnen i Sverige för både hon och sönerna är avlidna i Sverige. Ulla avled 1965-01-20 Kungsholm, Stockholm, Sönerna Harry Lars Gunnar Rydén f. 1911-11-04 i USA avlider 2000-01-12 i Motala och Carl Rudolf Earl Rydén f. 1913-07-06 i USA avlider 1997-05-03 i Upplands Väsby.

Läraren John R Swenson född 1870-09-07 i Riseberga, bosatt Denton, Texas, pass utfärdat 12 jul 1924, fader Anders Svensson som blev amerikansk medborgare 1887 i Davenport, Iowa och som avled 29 jan 1908 (kan inte läsa var han dog), John Robert? utvandrade från Landskrona 1882, Han åberopar faderns medborgarskap och ber dem kopiera detta. John R avlider 1950-12-26 i Denton, Texas, USA enl. Russell Family Tree på Ancestry. Där finns även fadern på bild Anders P Swenson f 1828-04-11 i Ausås. Han var gift med Bengta "Betty" Nilson f. 1831-10-27 i N Vram.

John R Swensons fader Anders P Swenson f 1828-04-11 i Ausås.

Lena RE

Årsmöte den 14 februari

Trots det stora medlemsantalet, 464 personer, så var det inte mer än cirka 30 stycken som kom på föreningens årsmöte. Varför intresset för den sociala gemenskapen har sjunkit så, är en obesvarad fråga.

Idéer till kvällsträffar

Ordförande Bengt Emgård uppmanade församlingen att komma med idéer till våra kvällsträffar och den årliga utflykten. Han berättade också om "vem släktforskaren i vår förening är". Det finns 258 kvinnor och 206 män (ganska jämnt mellan könen så tillvida), den yngste medlemmen är 31 år och den äldste är 97 år.

Skånes Genealogiska förbund

Bengt pratade om SGF:s vara eller icke vara, som varit en stor discussionsfråga det senaste året. Det finns en arbetsgrupp där Bengt ingår som arbetar med detta. Han poängterade att det är viktigt att vara med på stämman i mars månad.

Polemanska huset

Under övriga frågor informerade Barbro Andrell om Polemanska huset i Östra Forestad. Huset ingick i en donation från Nils Polemans arvingar som Riseberga-Färingtofta hembygdsförening fick för några år sedan. Huset har genomgått en omfattande restaurering och Nils Polemans stora arkiv har systematiserats för att göra efterforskningar lättare.

Hembygdsföreningen har även fått in 100 pärmar med släktforskningsmaterial från Åke Johansson i Limhamn. Detta kommer också att finnas i Polemans arkiv. Som ordförande i Riseberga-Färingtoftas hembygdsförening bjöd Barbro härmed in föreningen vid lämpligt tillfälle. Ett alldeles utmärkt utflyktsförslag!

Styrelsen

Efter avslutat årsmöte kunde det konstateras att styrelsen för kommande år ser ut som följer: Bengt Emgård, Lena Ringbrant Ekelund, Gertrud Hannrup, Agnetha Rosengren, Vivan Bengtsson, Kerstin Persson, Bengt Johansson, Alan Sejrbo-Petersen och Roger Ragnarsson.

Bengt Wikström underhöll

Före kaffe med kakor var det tänkt att Bengt Wikström och dotter Maria skulle uppträda med sång och musik. Men eftersom Maria tyvärr blivit sjuk blev det mindre sång och musik men desto mer berättande.

Bengt berättade med stor inlevelse om Charlotte Mörner Cederström som levde under slutet av 1700-talet och

början av 1800-talet. Det var en kvinna som gifte sig med baron Cederström på Tomarp. Hon var redan gift när hon inledde en brevväxling med baronen. När hennes man gjorde en bonddotter med barn såg hon sin chans till skilsmässa och ingick äktenskap med baronen istället. Så småningom flyttade de till Stockholm där hon blev invald i konstnärsskolan. Genom sin man fick hon möjlighet att ge ut sina sånger. Bengt berättade med mycket inlevelse, värme och humor, och han avslutade med att spela en visa på gitarr.

Lena Nilsson

Charlotte Mörner Cederström

Vad händer inom SGF?

Skånes Genealogiska Förbund hade sin årsstämma den 28 mars i Lund. Jag åkte tillsammans med flera ombud från vår förening.

Nedan redovisar jag några punkter från stämman:

Den framtidsgrupp som tillsattes vid stämman 2014 presenterade sitt arbete. Bengt Emgård berättade att gruppen hade skickat ut en enkät till medlemsföreningarna gällande synpunkter på SGF:s funktion, och kommit med delredovisningar vid årets ordförandekonferenser. Dessa hade även skickats ut till föreningarna digitalt. Gruppens arbete har resulterat i tre motioner till årets stämma. Gruppen har därmed fullgjort sitt uppdrag.

Motion nr 1:

Åsbo Släkt- och Folklivsforskare yrkade:

Att ordförandekonferenserna blir mer vägledande och ges en mer prioriterande roll samt får en detaljerad dagordning.

Att arbetsformen vid vårkonferensen (januari) resp. höstkonferensen (oktober) ändas så att:

- man på höstkonferensen diskuterar uppföljning av projekt innevarande år, verksamhetsplan och budget kommande år och medlemsavgift nästkommande år.

- styrelsen på vårkonferensen kan förankra sina förslag; verksamhetsplan och budget kommande år och medlemsavgift nästkommande år.

- man på förbundsstämman kan fastställa verksamhetsplan och budget kommande år samt medlemsavgift nästkommande år.

Stämman tillstyrkte motionen.

Motion nr 2:

Malmö släktforskarförening yrkade:

Att stämman tillsätter en arbetsgrupp som skall utreda och eventuellt föreslå en ändring av antalskvoten för ombud till årsstämman.

Att samma arbetsgrupp även utreder möjligheten att rösta via ombud.

Stämman tillstyrkte motionen och tillsatte en arbetsgrupp på fem personer däribland Bengt Emgård.

Motion nr 3:

Österlens Släkt- och Folklivsforskareförening yrkade:

Att stämman tillsätter en arbetsgrupp som skall utreda och eventuellt föreslå ett nytt namn på förbundet och en ny grafisk profil.

Stämman tillstyrkte motionen och tillsatte en arbetsgrupp.

Alla grupperna ska redovisa sina arbeten på nästa stämma samt komma med delredovisningar på ordförandekonferenserna.

Medlemsavgiften sänktes

Inga anmälningar om nya medlemsföreningar förelåg. Medlemsavgiften för 2016 bestämdes efter diskussion och omröstning till 10 kronor.

Projekt

Projektet "Oäkta barn" går vidare! Under året har tillkommit ytterligare

forskare som hjälper till med registreringen ur kyrkoböckerna. Men fortfarande återstår mycket arbete. Vid årsskiftet fanns ca 35.000 barn registrerade i en databas.

Föredrag

Stämmans deltagare fick under dagen förmånen att lyssna på tre intressanta föredrag:

Eva F. Dahlgren berättade om två av sina böcker. "*Farfar var rasbiolog*" handlar om hennes resa i spåren efter sin farfar, KV Ossian Dahlgren professor i botanik i Uppsala. Han ägnade sig inte bara åt blommor, utan föreläste och pläderade för att "föräldraskapet i största möjliga utsträckning borde anförtros åt de rasdugligaste elementen inom folket". Det gällde att bevara den nordiska rasen genom att skaffa många långa och blonda barn.

"*Fallna kvinnor*" handlar om kvinnor på Statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona, där landets prostituerade kvinnor spärrades in på 1920- och 30-talen. Kvinnorna ansågs vara "sammhällets botten" och skulle gömmas undan och uppfostras. En utställning på Citadellet i Landskrona blev startpunkten för boken.

En uppföljare är på gång: "*Vad hände med barnen?*"

Anna Svensson tog upp frågan "*Har du utländska rötter*" och berättade om hur antalet utlandsfödda och personer med utländskt ursprung ökat under åren 1915 – 2015. Att leta efter släkt i andra länder kan vara en stor utmaning!

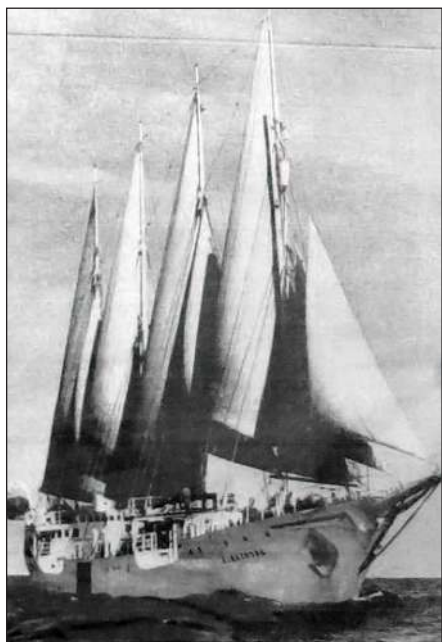
Bodil Perssons tema var "*Att straffas efter döden*" och berörde frågan om hur en s.k. "*självspilling*" (= självmördare) vägrades en ordinarie begravning. Fram till 1908 fick de inte begravas i vigd jord. Två böcker nämndes: "*Den frivilliga döden*" och "*Leda vid livet*".

Karin Björk Hernández

Kvällsträff "Berättarkväll" den 11 mars

Vi i styrelsen funderar två gånger om året på vad som kan intressera våra medlemmar. Det är när vi planerar nästa halvårs aktiviteter. Ska det vara teknik eller inte? Vill ni lära er något eller bara ha roligt? Det är inte lätt att veta.

Årets idé var en berättarkväll!! Det kommer säkert att bli trevligt, tänkte vi och det blev det verkligen! Vi slutade inte förrän klockan var tio på kvällen!

Vi fick höra berättelser om skeppet Albatross som på 1947-48 seglade jorden runt under en vetenskaplig expedition. Med på skeppet var den 17-årige Bertil Söderström som senare gifte sig med Barbro Andrélls syster. Allt detta hade Barbro hittat när hon skulle göra en släktutredning till Bertils son.

Var har Åsbo ting legat? Denna fråga utvecklade Torsten Hannrup på ett mycket intressant sätt. Vi fick även lyssna till Torstens uppläsning av ett tingsprotokoll från den 27 maj 1696 angående hustrun Elnas klaganden.

Bengt Emgård lyssnar.

Jag berättade om min farmors faster, Kristina Bonta som färdades från Tärnaby i fjällvärlden år 1897 till fots, med båt och för första gången med tåg från Hällnäs till den stora staden – Stockholm. Där utbildade hon sig till barnmorska, en utbildning som varade i 9 månader, och då hon även lärde sig att öppna åder och sätta blodiglar. Kristina reser tillbaka och arbetar därefter i många år som barnmorska i Tärnaby under ofta spännande och strapatsrika besök till blivande mammor. Kristina valdes även in i kommunfullmäktigen i Tärnaby innan kvinnor hade rösträtt!

Bengt-Arne Ivarsson berättade en spännande historia om den danska ön Läsö där ett skepp från Bohuslän gick på grund efter en svår storm. Endast en man ur besättningen överlevde och blev omhändertagen av lotsen och hans dotter. Denna man kom senare tillbaka och gifte sig med

lotsens dotter och de blev föräldrar till Bengt-Arnes frus farmors far.

En revolution i Kristianstad med deltagande av Rogers släkting Magnus Nordgren var nästa spännande berättelse. Magnus avled 1794 av förgöring och hetsig feber efter att han hade varit fadder på ett barndop, ett öde som han delade med samtliga faddrar vid detta dop! Far, mor och det döpta barnet verkade inte ha blivit sjuka. Vad kan ha skett?

För cirka 10 år sedan hjälpte Bengt Emgård två familjer bosatta på olika ställen i USA. Både menade att de var släkt med Hagström från Bjäre, men de visste inte hur. Bengt berättade den spännande berättelsen om deras släktskap och visade gåvan han fick som tack för hjälpen. Det var en idbricka som en folkräknare i USA hade burit vid folkräkningen 1910!

Vargjakt för 200 år och vad som hände om man inte ställde upp på skallgången var nästa spännande berättelse som Gertrud Hannrup berättade för oss om.

Det var en härlig kväll med mycket skratt och spänning och det var kanske tur att vi bara var åtta personer. Hade vi varit fler så hade vi kanske suttit där än!?

Lena RE

Torsten Hannrup berättar.

Utfärden till Kvidinge

Det var en kall och blåsig söndagseftermiddag den 10 maj när vi samlades på Gyllenbielkeska hospitalet i Kvidinge.

Där togs vi emot av Jan Nilsson som är ordförande i Kvidinge sockens hembygdsförening. Han välkomnade oss, 25 personer, in i stora salen i hospitalet. Där började han med att berätta om hospitalets grundare, Håkan Gyllenbielke. Han föddes år 1660 som Håkan Wenberg men blev år 1705 adlad och fick namnet Gyllenbielke.

Håkan Gyllenbielke började sin militära bana som volontär vid flottan, fortsatte till Norra Skånska Kavalleriet och blev sedermera överselöjtnant med bostad på Tomarp. Vid sin död 1719 testamenterades all kvarlåtenskap till en stiftelse för fattiga och gamla inom ett upptagningsområde i Åsbo, Bjäre och Luggude härader.

Man byggde ett hospital för 40 gäster som öppnade 1729. Ordet hospital har inte betydelsen av att vara ett sjukhus, utan ordet kommer snarare från exempelvis engelskans "hospitality", som betyder gästvänlighet. Man tror att Gyllenbielke snappade upp ordet när han vistades utomlands.

Hospitalet bestod av ett antal smårum och ett stort gemensamt utrymme i mitten. Ungefär så som man bygger äldreboende än i dag. De flesta som vistades här var kvinnor som varit gifta med bättre bemedlade män. Det kunde vara änkor efter regementspräster, löjtnanter eller ryttmästare. Det fanns män också; ryttare, skolmästare, någon student och även några lösdrivare. De sista gästerna flyttade ut 1949, men man bestämde sig för att bevara hospitalet och 1959 invigdes muséet.

runt i muséet och titta på de små rummen och de många föremålen som finns där. Sedan begav vi oss iväg till Tomarp för eftermiddagsfika. Det smakade bra att dricka kaffe och äta god kaka i ett av de äldsta rummen på kungsgården. Margareth Anderberg var snäll och gav oss lite information om Tomarps historia och sedan kunde vi själva gå runt och titta i de olika rummen.

Det var en trevlig eftermiddag som avslutade släktforsarsåsongen inför sommaruppehållet.

Efter Jan Nilssons föredrag fick vi gå

Lena Nilsson

Norra & Södra Åsbo härad

Program hösten 2015

- Sön. 13/9 kl.13.00** EFTERMIDDAGSTRÄFF. Eva von Brömsen berättar om "DNA släktforskning" - ett spännande komplement till "vanlig" släktforskning. (se mer information på sid 3 i tidningen)
- Lör. 10/10 kl.9.00** SLÄKTFORSKARDAG. Heldag med släktforskning. Vi kommer att ha ett antal "stationer" där olika tema kommer att behandlas. t.ex. Bouppteckningar, Danska källor, Amerikanska källor, Avancerat sök i Blomgrens, Bildbehandling, Bygdeband, mm. Inbjudan bifogas.
- Ons. 4/11 kl.19.00** ARBETSTRÄFF med temat "Bilder och Kartor" - tips om bildbehandling och om hur man lägger in kartor och foton i Disgen. (se mer information på sid 3 i tidningen)

Öppet Hus

(ingång via rampen på gaveln)

måndagar	kl.13-16	7/9, 21/9, 5/10, 19/10, 2/11 och 16/11
fredagar	kl.13-16	11/9, 25/9, 9/10, 23/10, 6/11 och 20/11
söndagar	kl. 9-12	27/9, 25/10 och 22/11

**Alla aktiviteter är på Studiegården 47:an, Storg 47, Klippan
Se även vår hemsida (www.aasbo-gen.se).**